

Г.Д.Гуменюк, Н.Б.Сілонова, Ю.В.Слива

Міжнародна і регіональна стандартизація

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Г.Д. ГУМЕНЮК, Н.Б. СІЛОНОВА, Ю.В. СЛИВА

**МІЖНАРОДНА І РЕГІОНАЛЬНА
СТАНДАРТИЗАЦІЯ**

УДК 006.015.3:371.212.2(075)

ББК 67.401.145

М 43

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів ВНЗ (лист № 1/11-6612 від 06.05.2014 р.)

Рецензенти:

Хомічак Л.М. - докт. техн. наук, професор, член-кореспондент НАА України, заст. директора з наукової роботи Інституту продовольчих ресурсів;

Гусятинська Н.А. - докт. техн. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри техногенно-екологічної безпеки Національного університету державної податкової служби України.

Г.Д.Гуменюк

М 43 Міжнародна і регіональна стандартизація: Навчальний посібник / Г.Д.Гуменюк, Н.Б.Сілонова, Ю.В.Слива. - К.: Кондор-Видавництво, 2014. — 470 с.

ISBN 978-966-2781-92-2

У навчальному посібнику викладено основи міжнародної і регіональної системи стандартизації. Приведено інформацію щодо основних принципів діяльності міжнародних і регіональних організацій стандартизації, організаційної структури та сфери їх діяльності. Наведено коротку характеристику діяльності міжнародних організацій, що працюють у сфері АПК і їх участь у стандартизації. Проаналізовано діяльність національних організацій у деяких країнах світу.

Висвітлено роль стандартів у міжнародній торгівлі та основні принципи Угод СОТ щодо технічних бар'єрів, санітарних та фітосанітарних заходів, про захисні заходи, про сільське господарство.

Зроблено аналіз міжнародних стандартів щодо систем управління якістю продукції, навколишнього середовища, безпечністю харчових продуктів, безпеки і гігієни праці, в освіті, медицині, в суб'єктах місцевого самоврядування тощо.

Посібник підготували: вступ, розділи 1-3, 5-7 - Гуменюк Г.Д., розділ 4 і словник - Сілонова Н.Б., Слива Ю.В.

ББК 67.401.145

ISBN 978-966-2781-92-2

© Гуменюк Г.Д., Сілонова Н.Б. Слива Ю.В., 2014

© Кондор-Видавництво, 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
Розділ 1. МІЖНАРОДНА СТАНДАРТИЗАЦІЯ.....	11
1.1 Міжнародна організація стандартизації (ISO).....	11
1.2 Міжнародна електротехнічна комісія (IEC).....	33
1.3 Міжнародний союз електрозв'язку (ITU).....	48
1.4 Міжнародна федерація користувачів стандартів (IFAN).....	60
1.5 Всесвітня мережа служб стандартів (WSSN).....	63
<i>Контрольні запитання.....</i>	<i>64</i>
Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ СТАНДАРТИЗАЦІЇ.....	67
2.1. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO).....	67
2.2. Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO).....	74
2.3. Комісія "Кодекс Аліментаріус" (CAC).....	80
<i>Контрольні запитання.....</i>	<i>92</i>
Розділ 3. МІЖНАРОДНІ (ГАЛУЗЕВІ) ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ У СФЕРІ АПК, ТА ЇХ УЧАСТЬ У СТАНДАРТИЗАЦІЇ.....	93
3.1. Міжнародна федерація виробників молока (IDF).....	93
3.2. Міжнародна організація винограду та вина (OIV).....	95
3.3. Центр наукових досліджень тютюну (CORESTA).....	97
3.4. Міжнародна наукова і технологічна асоціація злаків (ICC).....	98
3.5. Міжнародна комісія уніфікованих методів аналізу цукру (ICUMSA).....	99
3.6. Міжнародне бюро з епізоотії (OIE).....	100

3.7. Міжнародна федерація виробників фруктових соків (IFU).....	103
3.8. Міжнародна рада оливкової олії (IOOC).....	104
3.9. Міжнародна асоціація випробування насіння (ISTA).....	105
3.10. Міжнародна комісія іригації та дренажу (ICID).....	106
3.11. Міжнародна конвенція захисту рослин (IPPC).....	107
3.12. Міжнародна федерація руху за органічне сільське господарство (IFOAM).....	109
<i>Контрольні запитання</i>	111
Розділ 4. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ НА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ	112
4.1. Якість як об'єкт управління.....	112
4.2. Концепція TQM - всеохоплюючого керівництва якістю.....	114
4.3. Міжнародні стандарти на системи управління якістю (ISO серії 9000).....	143
4.4. Міжнародні стандарти щодо системи управління безпечністю харчових продуктів (ISO серії 22000).....	155
4.5. Міжнародні стандарти щодо системи екологічного менеджменту (ISO серії 14000).....	174
4.6. Міжнародні стандарти щодо системи управління безпекою та гігієною праці (OHSAS серії 18001).....	230
4.7. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності (SA 8000 і ISO 26000).....	247
4.8. Міжнародний стандарт щодо системи управління якістю в організаціях охорони здоров'я (IWA 1:2005).....	258
4.9. Міжнародний стандарт щодо системи управління якістю у сфері освіти (IWA 2:2003).....	259
4.10. Міжнародний стандарт щодо системи управління якістю в суб'єктах місцевого самоврядування (IWA 4:2005).....	261

4.11. Міжнародні стандарти щодо системи управління інформаційною безпекою (ISO/IEC серії 27000).....	268
4.12. Міжнародні стандарти щодо системи управління ризиками (ISO серії 31000).....	273
4.13. Міжнародні стандарти щодо системи енергоменеджменту (ISO 50001:2011).....	281
<i>Контрольні запитання</i>	284
Розділ 5. РОЛЬ СТАНДАРТИЗАЦІЇ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ	287
5.1. Значення стандартизації в міжнародній торгівлі.....	287
5.2. Створення багатосторонньої системи в торгівлі - Генеральної угоди про тарифи і торгівлю (ГАТТ-ГАТТ).....	289
5.3. Створення Світової організації торгівлі (ВТО-СОТ).....	291
5.4. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD - ЮНКТАД).....	299
5.5. Членство України в СОТ та впровадження вимог СОТ у законодавство про стандартизацію, сертифікацію та акредитацію.....	300
5.6. Основні положення угод СОТ та стислий їх зміст... ..	305
5.6.1. Угода про технічні бар'єри в торгівлі (ТБТ).....	305
5.6.2. Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів (SPS).....	311
5.6.3. Угода про захисні заходи.....	314
5.6.4. Угода про сільське господарство.....	316
<i>Контрольні запитання</i>	319
Розділ 6. СТАНДАРТИЗАЦІЯ В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ СВІТУ	321
6.1. Стандартизація в США.....	321
6.2. Стандартизація у Великій Британії.....	325

6.3. Стандартизація у Франції.....	329
6.4. Стандартизація в Німеччині.....	334
6.5. Стандартизація в Японії.....	338
6.6. Стандартизація в Російській Федерації.....	342
<i>Контрольні запитання.....</i>	<i>364</i>
Розділ 7. РЕГІОНАЛЬНА СТАНДАРТИЗАЦІЯ.....	366
7.1. Стандартизація в діяльності Європейської економічної комісії ООН (UN/ECE - СЕК ООН).....	366
7.2. Стандартизація в діяльності Європейського Союзу.....	374
7.3. Європейський комітет стандартизації (CEN-CEN).....	375
7.4. Європейський комітет стандартизації в електротехніці (CENELEC).....	390
7.5. Європейський інститут стандартизації у сфері електров'язку (телекомунікацій) (ETSI - ETCI).....	399
7.6. Євро-Азійська рада стандартизації метрології та сертифікації (EASC) - стандартизація в Співдружності Незалежних Держав (СНД).....	405
7.7. Панамериканська комісія стандартів (COPANT - КОПАНТ).....	431
7.8. Асоціація країн Південно-Східної Азії (ASEAN - АСЕАН).....	433
7.9. Конгрес зі стандартизації країн Тихоокеанського басейну (PASC).....	435
7.10. Африканська організація стандартизації(ARSO).....	437
<i>Контрольні запитання.....</i>	<i>442</i>
<i>Додаток А. Міжнародні організації, що займаються питаннями стандартизації та їх місцезнаходження.....</i>	<i>445</i>

<i>Додаток Б. Міжнародні організації, що займаються стандартизацією продукції АПК та їх місцезнаходження.....</i>	<i>447</i>
<i>Додаток В. Регіональні організації стандартизації та їх місцезнаходження.....</i>	<i>449</i>
СЛОВНИК-ПОКАЖЧИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ.....	451
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	460